

Lähikuva täytti 30 vuotta

Helmikuussa 30 vuotta täyttäneen *Lähikuvan* historia on tieteelliseksi lehdeksi varsin poikkeuksellinen. *Lähikuvan* perusti Turun elokuvakerho ry. vuonna 1964 omaksi kerholehdekseen. Lehteä päätoimitti silloin elokuvakerhon aktiiveihin kuulunut Tapani Maskula, joka toimii nykyisin *Turun Sanomien* elokuvakriittikkona. Tabloidimuodossa ilmestyneen *Lähikuvan* sivuilla käytiin tuolloin varsin kiivaitakin väittelyitä suomalaisen elokuvakulttuurin nykytilasta.

Lähikuvan ensimmäinen kausi kesti kaksi vuotta, jonka jälkeen seuraavan numeron ilmestymistä saatiin odottaa aina 1970-luvun lopulle, vuoteen 1978 asti. Tuolloin heräsi Turun elokuvakerhon aktiivien keskuudessa halu alkaa julkaista omaa kerholehteä irrallisten monisteiden sijaan. Helena Honka-Hallilan ehdotuksesta päätettiin korostaa lehden jatkuvuutta säilyttämällä sen nimenä 1960-luvulta periytyvä *Lähikuva*. Lehden toimittamisesta vastasivat Ari Honka-Hallila, Helena Honka-Hallila ja Rainer Wallenius.

A5-kokoisena offset-monisteena ilmestyneeseen *Lähikuvaan* kirjoittivat lähinnä Turun elokuvakerhon hallituksen jäsenet sekä näiden lähipiiri. 1980-luvun puolivälissä Turun elokuvakerho koki hullut vuodet, jolloin pyritettiin parhaimmillaan kolmea esityssarjaa, joista kaksi saattoi olla loppuunmyytyjä. Taloudellisen menestyksen myötä myös *Lähikuvaa* päätettiin uusia. Lehteä toimittaneen Rainer Walleniuksen käsissä lehden ulkoasu uudistui ja "ammattilastui" vuonna 1985. B5-kokoiseen lehteen alkoi ilmestyä myös yhä enemmän yleisjuttuja elokuvan tiimoilta sekä vähitellen myös tutkimuksellisia artikkeleita. Ensimmäiseksi nimeytyksi vastaavaksi toimittajaksi valittiin vuoden 1986 alussa Hannu Salmi. Elokuvakerhon sarjassa esitettävien elokuvien esittelyiden ohella haluttiin julkaista yhä useammin pidempiä esseitä ja artikkeleita, ja nämä alkoivatkin vallata lehdestä vähitellen enemmän tilaa.

Elokuvatutkimus kiinnosti niin Turun elokuvakerhon johtokunnan jäseniä kuin sen lähipiiriäkin. Turun elokuvakerhon tutkimuspiirit olivat 1980-luvun puolivälissä jo käsite ja suhteet Turun yliopiston Yleiseen kirjallisuustieteeseen, missä elokuvatieten opetus aikoinaan alkoi, olivat erittäin lämpimät. *Lähikuvan* tuolloisesta kirjoittakunnasta löytyy monia sittemmin elokuvakritiikin tai tutkimuksen parissa jatkaneita kirjoittajia, kuten mm. Tuike Alitalo, Simo Alitalo, Ari Honka-Hallila, Veijo Hietala, Erkki Huhtamo, Kimmo Laine, Tarmo Poussu, Hannu Salmi, Kari Salminen, Jukka Sihvonen, Putte Wilhelmsson sekä allekirjoittaneet.

Turun koulukunnaksikin ovat jotkut koiranleuat nämä kirjoittajat niputtaneet.

Lähikuvan kehityksen loogisena jatkona Turun elokuvakerhon johtokunnan parissa syntyi ajatus alkaa julkaista elokuvan tutkimukseen keskittyvää lehteä. Julkaisuyhteistyötä tarjottiin vuonna 1985 perustetulle Suomen elokuvatutkimuksen seuralle, Varsinais-Suomen elokuvakeskukselle ja Oulun elokuvakeskukselle. Nykymuotoinen *Lähikuva* sai alkunsa, kun kaksi ensiksi mainittua yhdistystä lähti Turun elokuvakerhon rinnalle lehden julkaisijoiksi. Vuosi oli 1987 ja numero 4/1987. Tässä ensimmäisessä pelkästään elokuvatutkimuksellisista artikkeleista kootussa numerossa kirjoittivat mm. Veijo Hietala ideologisesta elokuvasta, Kimmo Laine Brechtistä ja poliittisen elokuvan teoriasta sekä Irmeli Niemi *Varjoja paratiisissa* -elokuvasta. Hannu Salmen jälkeen elokuvatutkimuksen julkaisuksi vakiintuneen *Lähikuvan* päätoimittajaksi tuli Martti Lahti ja toimitussihteeriksi Hanna Kangasniemi. Lisäksi lehdelle valittiin toimituskunta.

Lähikuvan muututtua tieteelliseksi julkaisuksi Turun elokuvakerho perusti uuden kerholehden *Zoomin*, joka on sekin on ehtinyt kehittyä nidotusta monistenipusta oikeaksi lehdeksi.

Viime vuosikymmenen loppu ja tämän vuosikymmenen alku kului *Lähikuvan* osalta taistelussa oman asemansa vakiinnuttamiseksi. Lehteä julkaistiin aluksi Turun elokuvakerhon ja Varsinais-Suomen elokuvakeskuksen varoin. Ensimmäisenä merkittävänä tunnukseksi ja merkinä *Lähikuvan* aseman vähittäisestä vakiintumisesta voi pitää Suomen Akatemialta vuodesta 1988 lähtien saatua avustusta. Suomalaisen elokuvakulttuurin ja ohjesääntönsä mukaan myös tutkimuksen edistämisestä vastaavan Suomen elokuvaseäitiön kanssa ei sen sijaan onnistuttu alkuun aivan yhtä hyvin: elokuvalehtien tuesta pääsääntöisesti vastannut elokuvaseäiti myönsi *Lähikuvalle* tukea ensimmäisen kerran vasta vuonna 1990.

Nyt *Lähikuva* on jo vakiinnuttanut asemansa niin suomalaisten tieteellisten lehtien kuin elokuvalan lehtienkin keskuudessa. Lehti on kehittynyt vuosi vuodelta kulttuurintutkimuksellisemman ja samalla myös tieteidenvälisemmän elokuva- ja televisiotutkimuksen suuntaan. *Lähikuva* pyrkii valottamaan elokuvatutkimuksen eri alueita mahdollisemman ennakkoluulottomasti; elokuvan ja television esihistoria kiinnostaa meitä yhtä paljon kuin niiden tulevaisuuskin.

Martti Lahti ja Hanna Kangasniemi